

«Περί τούβλων»

Είναι γνωστό ότι η οικονομία των λαών στηρίζεται στην παραγωγή τους. Μέσα όμως στην πληθώρα των προϊόντων που παράγουν οι προηγμένοι λαοί, κάποιο αποτελεί και την ειδοποιό διαφορά τους, αυτό δηλαδή που τους κάνει να ξεχωρίζουν ως λαοί και να είναι γι' αυτό εθνικά υπερήφανοι. Έτσι οι Άγγλοι, ας πούμε, παράγουν χιούμορ και υγρασία, το εθνικό προϊόν των Γάλλων είναι ο πληθυντικός αριθμός, των Αμερικανών το διαζύγιο, των Ελβετών οι λογαριασμοί και οι κούκοι, των Βιεννέζων ο Δούναβης και πάει λέγοντας.

Ομολογουμένως, δε χρειάζεται πολλή και επίμοχθη σκέψη για να αντιληφθεί κανείς ότι το δικό μας εθνικό προϊόν, το εθνικό προϊόν των Νεοελλήνων εδώ και εκατόν ογδόντα ολόκληρα χρόνια, δεν είναι ούτε ο καπνός ούτε η σταφίδα ούτε οι εθνικόφρονες. Αλλά τα γνωστά και απαραίτητα σε όλους τούβλα.

Θα μου πείτε, και άλλοι λαοί φτιάχνουν τούβλα. Βεβαίως, αλλά κανένα από αυτά δεν έχει την υψηλή ποιότητα που έχουν τα ελληνικά. Τα δικά μας τούβλα φτιάχνονται ένα-ένα στο χέρι, με το μεράκι, τη φινέτσα και τη μαστοριά του Έλληνα δημιουργού. Η πορεία δε της κατασκευής τους ακολουθεί τρία στάδια, έτσι ώστε το τελικό προϊόν να είναι ασυναγώνιστο στην παγκόσμια αγορά.

Χρειάζεται, όμως, να εξηγηθώ καλύτερα παρουσιάζοντας με λίγα αλλά καιρία στοιχεία την τριμερή αλλά και τρομερή πορεία. Η πρώτη βαθμίδα κατασκευής τούβλων είναι η βασική, η στοιχειώδης, να πούμε. Κανένα τούβλο δεν μπορεί να μεταπηδήσει στην επόμενη βαθμίδα, αν προηγουμένως δεν έχουν ολοκληρωθεί οι επ' αυτού εργασίες της αποξηράνσεως ή της εψήσεως. Οι εργασίες αυτές αποτελούν και το βασικό στάδιο διαμορφώσεως του τούβλου. Κατά το στάδιο αυτό δίνονται στην αδιαμόρφωτη ακόμη μάζα τα βασικά της χαρακτηριστικά που θα την ακολουθούν στον αιώνα τον άπαντα, γι' αυτό και οι διαδικασίες αυτές κρατούν έξι ολόκληρα χρόνια. Από κει και πέρα, τα πράγματα γίνονται πιο εύκολα. Η επόμενη βαθμίδα διαιρείται σε δύο σκέλη. Στο πρώτο, που διαρκεί τρία χρόνια και λαβαίνει χώρα σε τουβλοποιεία διασκορπισμένα σε πόλεις και σε κεντρικά χωριά, γίνεται ένα γενικότερο πασάλεμμα, ανοίγονται μερικές ακόμη τρύπες για να περνά με περισσότερη άνεση ο φρέσκος, κοπανιστός αέρας. Κατά κάποιον τρόπο έχουμε δηλαδή λείανση των γωνιών και των προεξοχών, προσπάθεια επιβολής μιμητισμού και παπαγαλισμού, ώστε το τούβλο μετά από τα τρία αυτά χρόνια να μπορεί να σταθεί μόνο του χωρίς να παρουσιάζει καμία σχεδόν διαφοροποίηση από τα άλλα συνομήλικα του τουβλάκια. Κι ενώ με τα τούβλα της πρώτης βαθμίδας δεν μπορεί να χτιστεί τίποτα άλλο εκτός από μερικά ντουβάρια πρόχειρα και χωρίς σχέδιο, με τα τούβλα της δεύτερης, της μέσης, να πούμε, βαθμίδας, χτίζεται σπίτι. Όχι βέβαια κάποιο γερό και αντισεισμικό οικοδόμημα, αλλά εν πάση περιπτώσει σπίτι ικανό να φιλοξενήσει ενοίκους.

Η σωστή, όμως, δουλειά γίνεται στο επόμενο στάδιο της δεύτερης βαθμίδας, που, δυστυχώς, δεν είναι υποχρεωτικό. Και λέμε «δυστυχώς», γιατί εκεί πια δίνεται σημασία στη λεπτομέρεια. Ο απαρφάνισμός της προσωπικής γνώμης είναι πλήρης πια, η κρίση και η κριτική αντιμετώπιση αμβλύνονται τόσο όσο να μην ενοχλούν. Αν κάποιο από τα τούβλα της βαθμίδας αυτής προσπαθήσει να αποδεσμευτεί, το συλλαμβάνουν αμέσως και το οδηγούν ξανά στις δέσμες. Είναι γενικά παραδεκτό ότι τα τούβλα μετά τη βαθμίδα αυτή, έτσι όπως συσπειρώνονται το ένα πλάι στο άλλο πανομοιότυπα, είναι ικανά να χτίσουν πολιτεία ολόκληρη, γερή κι ανθεκτική. Στην ανώτατη και τελευταία βαθμίδα τα πράγματα σοβαρεύουν. Ολοσχερής ο αφανισμός της προσωπικότητας, της διαφοροποίησης και της άποψης. Τα τούβλα, μετά από δω, μεγάλα σαν τσιμεντόλιθοι, είναι έτοιμα να χτίσουν όχι απλά ντουβάρια, αλλά σινικά τείχη.

Γεγονός είναι ότι πρέπει να τονωθεί η προσπάθεια παραγωγής τούβλων και να δοθούν μάλιστα από τις εκάστοτε κυβερνήσεις κίνητρα για την αύξηση της στους εκάστοτε τουβλοποιούς. Μην ξεχνάμε πως πρόκειται για αμιγώς Νεοελληνικό προϊόν. Ειδικές και εξαντλητικές έρευνες ετών δεν μπόρεσαν να αποδείξουν την παρουσία ούτε ενός (!) τούβλου π.χ. κατά τον 5ον αιώνα π.Χ., παρόλο που οι ανάγκες για πρώτη ύλη στην Αθήνα ήταν ιδιαίτερα οξυμένες εκείνη την εποχή. Φαίνεται, όμως, ότι οι αρχαίοι Αθηναίοι δεν έφθασαν μέχρι του σημείου αυτού που υπερηφάνως έχουμε φτάσει εμείς. Έτσι εξηγείται και το ότι τα τείχη τους τα έφτιαξαν με ευτελή υλικά προερχόμενα και από λείψανα τάφων ακόμη, ενώ τα υπόλοιπα οικοδομήματα από μάρμαρο ή, τα πιο απλά, από πλίθες ή κεράμους. Τούβλα, μια φορά δεν είχαν.

ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ:

Η επιδίωξη της ευχαρίστησης, διασκέδασης, τέρψης με δραστηριότητες και πνευματικά μέσα κατά τις ώρες τον ελεύθερου χρόνου

Τρόποι ψυχαγωγίας

- * ερασιτεχνικές δραστηριότητες, ασχολίες, χόμπι
- * πνευματική ενασχόληση (διάβασμα, συζήτηση, ενημέρωση)
- * αθλητισμός και τέχνη (σπορ, θέατρο, κινηματογράφος)
- * δημιουργική διασκέδαση (μουσική, χορός, τραγούδι)
- * παθητική συμμετοχή (τηλεθέαση, χαρτοπαιξία, νυχτερινή ζωή)
- * κοινωνική ζωή (παρέα, φίλοι, πρωτοβουλίες, εκδρομές)

Παράγοντες ποιότητας ψυχαγωγίας

- * ελεύθερη επιλογή και δημιουργική συμμετοχή του ατόμου
- * συνθήκες περιβάλλοντος (αθλητικά, πνευματικά, πολιτιστικά κέντρα)
- * κοινωνικές προϋποθέσεις (ανοχή, συνεργασία, προσφορά συνανθρώπων)
- * πνευματικές προϋποθέσεις (επίπεδο και κριτήρια επιλογής)
- * αποφυγή τυποποίησης, σύγχυσης και αλλοτρίωσης

ΓΕΛΙΟ: *Η εύθυμη διάθεση, το αστείο, το κέφι, η έκφραση χαράς που εκδηλώνεται με άκακη ειρωνεία, αστεϊσμούς ή αναφωνήσεις και προκαλεί ευχαρίστηση, διασκέδαση, εκτόνωση συναισθηματική και ψυχική.*

ΓΕΛΟΙΟ: *Πράξη ή εκδήλωση που προκαλεί ειρωνικό γέλιο, αποδοκιμασία και περιφρόνηση των άλλων.*

Αναγκαιότητα γέλιου

- * ατομικές ανάγκες (έκφραση, απόλαυση, δημιουργική φαντασία)
- * συνθήκες ζωής (ρυθμός, κόπωση, προβλήματα)
- * κοινωνικές αφορμές (άνθρωποι, γεγονότα, μηχανισμοί, μέσα)

A. ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ελεύθερος χρόνος: ο χρόνος που απομένει μετά από αφαίρεση του χρόνου που διατίθεται για ύπνο ή εργασία ή άλλες απασχολήσεις που σχετίζονται με τις άμεσες βιοτικές ανάγκες

ποιότητα ζωής: είναι η βιοτική άνεση, η εξασφάλιση όχι μόνο των υλικοοικονομικών συνθηκών ζωής αλλά και η ολόπλευρη καλλιέργεια της προσωπικότητας

γελοῖος: άξιος να γελάς μαζί του, αξιογέλαστος

γελοιοποιώ: εξευτελίζω

γελωτοποιός: επαγγελματίας που με κινήσεις, μορφασμούς αστεία προκαλεί το γέλιο των θεατών

γελοιογραφία: σχέδιο που συνοδεύεται από λόγια ή σχόλια, με στόχο το χιουμοριστικό σχολιασμό καταστάσεων ή προσώπων

πάρεργο: έξω από το κυρίως έργο, κάτι που είναι δευτερεύουσας σημασίας

νηφαλιότητα: η ιδιότητα του να σκέφτεται ή να ενεργεί κανείς με καθαρό μυαλό, ήρεμα, συγκρατημένα

κνισμός: λόγος, πράξη ή συμπεριφορά που χαρακτηρίζεται από ωμή ειλικρίνεια

ιλαρότητα: χαρά, ευθυμία, φαιδρότητα

ευφυολόγημα: κουβέντα που λέγεται για αστείο, εξυπνάδα

υστεροβουλία: το να κάνεις κάτι αποβλέποντας μόνο στις ωφέλειες που θα αποκομίσεις

αργκό: συνθηματική γλώσσα ή ιδίωμα που χρησιμοποιείται από κάποιες κοινωνικές ομάδες

εκκωφαντικός: πολύ δυνατός

ορμαγδός: δυνατός θόρυβος, βοή του πλήθους

B. ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. *Να βρεθεί η ετυμολογία των παρακάτω λέξεων:*

καταναλωτικός >

συνωστίζομαι >

διασκεδάζω >

κατασταλτικά >

προληπτικά >

μνησικακία >

συνάφεια >

συμφυρμός >

επιείκεια >

ΥΦΟΣ: *Ο ιδιαίτερος προσωπικός τρόπος χρησιμοποίησης της γλώσσας στον προφορικό ή στο γραπτό λόγο, που οδηγεί ο' ένα συγκεκριμένο και χαρακτηριστικό εκφραστικό αποτέλεσμα.*

Είδη ύφους

- α. Απλό (ισχνό ή αφελές): λιτό, σύντομο, χωρίς στολίδια, αλλά ευχάριστο και κατανοητό.
- β. Μέσο: γλαφυρό και κομψό, διακρίνεται για τον πλούτο και τη χάρη του.
- γ. Υψηλό: μεγαλοπρεπές με εξεζητημένα λεκτικά στοιχεία και στόμφο.
- δ. Μεικτό: συνδυασμός των προηγούμενων, ύφος με ποικιλία και χωρίς μονοτονία, το ύφος της λογοτεχνίας (ιδανικό για την έκθεση).

Αρετές του ύφους

- α. Σαφήνεια (καθαρή και απλή χρήση λέξεων και σχημάτων).
- β. Κυριολεξία (έκφραση κάθε έννοιας με την κατάλληλη λέξη ή έκφραση).
- γ. Ακρίβεια (χρήση των απαραίτητων λέξεων χωρίς φλυαρία και πλατειασμούς).
- δ. Φυσικότητα (ειλικρινής και αβίαστη έκφραση χωρίς επιτήδευση και εκζήτηση).
- ε. Ευγένεια (λεπτές εκφράσεις χωρίς χυδαιολογία και βαρβαρισμούς), στ. Ποικιλία (κατάλληλος συνδυασμός διαφόρων λεκτικών μορφών).

Σφάλματα ύφους

- α. Ασάφεια και σκοτεινότητα (από διαφορούμενες λέξεις ή εκφράσεις), β. Βαρβαρισμός και σολοικισμός (από παραβίαση κανόνων έκφρασης), γ. Μακρολογία και περιττολογία (από ασήμαντες και άχρηστες λεπτομέρειες), δ. Μονοτονία και απλοϊκότητα (από επανάληψη κοινών λέξεων), ε. Ξηρότητα και τραχύτητα (από έλλειψη καλλωπιστικών στοιχείων), στ. Επιτήδευση και υπερβολή (από χρήση εξεζητημένων τύπων και εκφράσεων).

Παράγοντες διαμόρφωσης ύφους

- α. Φυσικές πνευματικές ικανότητες (ταλέντο).
- β. Μελέτη συστηματική και προσεκτική αξιόλογων βιβλίων.
- γ. Πρότυπα λογοτεχνικά έργα ή συγγραφείς.
- δ. Προσπάθεια επίμονη και συστηματική.

Καταναλωτική διασκέδαση

Σήμερα, μέσα στο γενικότερο πλαίσιο μιας καταναλωτικής κοινωνίας ακόμη και η διασκέδαση έγινε καταναλωτικό προϊόν που αγοράζεται και πουλιέται. Η λεγόμενη «βιομηχανία του ελεύθερου χρόνου», χρησιμοποιώντας τις τεχνικές του Γκαίμπελς, επιβάλλει στους νέους ορισμένα στερεότυπα συμπεριφοράς, όσον αφορά τον τρόπο ψυχαγωγίας. Οι νέοι, για να μην απομονωθούν από τους συνομιλητές τους, αναγκάζονται να τ' αποδεχτούν δέχονται «να χάσουν το πρόσωπο τους για να μοιάσουν με τους άλλους».

Από τις ψυχαγωγικές εκδηλώσεις τους λείπει ο αυτοσχεδιασμός, ο αυθορμητισμός, η γνησιότητα. Ακόμη και κάποιες υστερικές εκδηλώσεις είναι μέσα στο πρόγραμμα: ένα είδος «ψυχαγωγικού χάπενινγκ». Εφόσον οι νέοι είναι το τραγούδι τους, σήμερα το τραγούδι ελέγχεται από κάποιες πολυεθνικές εταιρείες, που καθορίζουν έναν ενιαίο τρόπο ψυχαγωγίας για όλη τη νεολαία της γης. Βέβαια το τραγούδι πρέπει να ενώσει αλλ' όχι να ισοπεδώσει ή να ομοιοποιεί και να περνά στο χώρο της νεολαίας κάποια ύποπτα μηνύματα και κάποιους ύποπτους τρόπους ζωής. Η ετεροκατευθυνόμενη, όμως, διασκέδαση δεν ικανοποιεί τις βαθύτερες ανάγκες των νέων, αφού πρωταρχικά μέσω αυτής αποσκοπείται η εξασφάλιση του κέρδους. Γι' αυτό άλλωστε αντιμετωπίζει τους νέους σαν οικονομικά μεγέθη κι όχι σαν αυτόνομες προσωπικότητες, με ανεπτυγμένη κρίση, βούληση κι ευαισθησία. Η ψυχαγωγία από αγωγή της ψυχής γίνεται αγωγή προς κατανάλωση.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες ο νέος συχνά κυριεύεται από μια παθητικότητα. Οι διάφορες μορφές ψυχαγωγίας, όπως ο χορός και το τραγούδι, δε λειτουργούν ως ερεθίσματα, που θα προτρέψουν να εκφραστεί μ' ένα δικό του δυναμικό και δημιουργικό τρόπο ψυχαγωγίας. Αντίθετα, τον ωθούν σε μια παθητική στάση ζωής, σε πανομοιότυπες μορφές διασκέδασης που τον διδάσκουν απάθεια και αδιαφορία. Συχνά το τραγούδι γίνεται ένας άμεσος ή έμμεσος τρόπος προβολής των ναρκωτικών, κάποιων αντικοινωνικών συμπεριφορών και ψυχοφθόρων ιδεολογιών. Σήμερα το μοντέρνο τραγούδι διαμορφώνει όχι μόνο τη γλώσσα αλλά και τη σκέψη των νέων. Αυτό εξηγεί το γιατί το λεξιλόγιο της ελληνικής νεολαίας βρίθκει από ξενικά στοιχεία ή από λέξεις δήθεν λαϊκές, που προωθούνται από κάποια τραγούδια μιας νέας αρχής, που εκφράζει τον πρόσφατο μουσικό μας λαϊκισμό, που δεν είναι τίποτε άλλο παρά εμβόλιο ανοησίας στη σκέψη και στη γλώσσα των νέων παιδιών.

Απ' όλα αυτά διαπιστώνουμε ότι ο σύγχρονος τρόπος ψυχαγωγίας δεν εξαρτάται σε μεγάλο ποσοστό από τη θέληση των ίδιων των νέων. Απλά τους μεταβάλλει σε άκριτους δέκτες απολαύσεων. Μέσω της ελεγχόμενης ψυχαγωγίας περνούν και οι νέοι τρόποι εξάρτησης. Κι επειδή οι νέοι όλου του κόσμου αντιμετωπίζουν τα ίδια προβλήματα, ρέπουν προς έναν ενιαίο τρόπο διασκέδασης. Όμως, από αυτό επωφελούνται οι πολυεθνικές δισκογραφικές εταιρείες, για να διαμορφώσουν ένα παγκόσμιο πρότυπο ψυχαγωγίας, σύμφωνα με τα δικά τους συμφέροντα. Σήμερα το τραγούδι εκφράζει κατά κάποιον τρόπο την ιδεολογία των νέων. Μέσα από αυτή την «ιδεολογία» επιχειρείται η από-εθνικοποίηση των λαών και η αποκοπή της νεολαίας από την εθνική τους κουλτούρα. Δεν υποβοηθούνται σήμερα οι προσπάθειες, που θα έδιναν τις δυνατότητες στους νέους να βρουν τρόπους και μέσα ψυχαγωγίας στη δική τους κουλτούρα.

Σ. ΚΑΡΓΑΚΟΣ

Α. ε επεξεργασία κειμένου

1. Ποια είναι η «ετεροκατευθυνόμενη διασκέδαση» και γιατί δεν ικανοποιεί τις βαθύτερες ανάγκες των νέων;

2. Να αναλύσετε στα συνθετικά τους μέρη όλες τις σύνθετες λέξεις της 2ης παραγράφου του κειμένου, που δεν έχουν συνθετικό τους πρόθεση.

ΚΕΙΜΕΝΟ 6 Τα «διασκεδαστήρια»

Το θέμα και το θέαμα είναι γνωστό: Όποιος περάσει τις «μικρές ώρες» από πολλούς κεντρικούς ή απόκεντρους δρόμους, θα δει εκατοντάδες νέους, να συνωστίζονται και να περιμένουν με τις ώρες έξω από κάποιες ισόγειες ή ημιυπόγειες πόρτες. Αν έχει την περιέργεια να ρωτήσει γιατί αυτή η σύνταξη, θα πληροφορηθεί πως οι «πύλες» εκείνες οδηγούν σε κέντρα νυχτερινά, αποκαλούμενα «ντίσκο» ή «ντανς μπαρ» ή κάπως έτσι (ας μου συγχωρεθεί η αμάθεια) και πως οι νέοι αυτοί - αγόρια και κορίτσια όμορφα και «ευπρεπώς ενδεδυμένα», όπως έλεγαν άλλοτε- περιμένουν να τους επιτρέψει την είσοδο ο σωματώδης κέρβερους που φυλάει την είσοδο του εν λόγω

καθιδρύματος.

Είχα την ευκαιρία να μιλήσω πολλές φορές και πολύ φιλικά (σε άλλες ώρες και άλλους χώρους, βέβαια) με νέους αυτής της ηλικίας -από 15 και πάνω-, που συχνάζουν λίγο ή πολύ σ' αυτά τα «διασκεδαστήρια».

«Γιατί πηγαίνετε στις ντίσκο, μίσκο κ.λπ.; Τι κάνετε εκεί;»

Στο πρόσωπο τους διαγράφηκε ένα αόριστο ή και αμήχανο χαμόγελο.

«Για να χορέψετε;» συνέχισα. «Απ' ότι ξέρω, αποκλείεται, αφού ο συνωστισμός είναι τόσος που στέκεστε ώρες κι ώρες όρθιοι, ασάλευτοι, στοιβαγμένοι σαρδεληδόν, μ' ένα ποτήρι στο χέρι... Για να κουβεντιάσετε; Κι αυτό είναι ανέφικτο, αφού ο θόρυβος των μεγαφώνων είναι τόσο εκκωφαντικός, που δεν μπορείς ν' ακούσεις ούτε τις σάλπιγγες της Ιεριχούς...»

Συμφώνησαν, ρητά ή άρητα. Και πάλι παύση. Ένας δύο, ωστόσο, εξήγησαν: «Περνάμε την ώρα μας. Γνωρίζουμε καινούργια άτομα». «Πώς τα «γνωρίζετε» μέσα σ' αυτό το συνωστισμό και το μισοσκόταδο;» «Ε, όσο να 'ναι...», ήταν η αόριστη πάλι και λακωνική απάντηση. Κάποιοι, όμως, δείχτηκαν πιο διεξοδικοί:

«Βαριόμαστε... Βαριόμαστε στο σχολείο. Βαριόμαστε στο σπίτι. Δεν έχουμε με ποιον να μιλήσουμε...».

«Και πώς «μιλάτε», εκεί μέσα σ' αυτό τον ορμαγδό;»

«Ε, κάπως...».

Αλλά οι ελλειπτικές απαντήσεις τους ήταν κιόλας διαφωτιστικές. Τα παιδιά βαριούνται. Το σχολείο δεν τους λέει τίποτα. Στο σπίτι δεν τους λέει κανείς τίποτα - πέρα από τις γονικές κοινοτοπίες. Και πηγαίνουν σε μέρη, όπου δεν μπορούν ίσως να πουν τίποτα, αλλά όπου βρίσκουν «κάτι άλλο» πέρα απ' τη σχολική και οικογενειακή «έρημο». Έστω μέσα στη «σιωπή» που επιβάλλουν τα μεγάφωνα, αρθρώνουν ένα βουβό διάλογο, έχουν μια «επαφή» με συνομήλικους και «ομοιοπαθείς» τους, γεύονται μια ελευθερία.

M.

ΠΛΩΡΙΤΗΣ

1. Σε ποιο σημείο τον κειμένου υπερβάλλει ο συγγραφέας και γιατί;

B. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Να συντάξετε μια καταγγελία προς το αστυνομικό τμήμα της περιοχής σας, η οποία ν' αναφέρεται στο θόρυβο που προκαλούν κατά τη διάρκεια της νύχτας τα ηχητικά και οι θαμώνες ενός μπαρ της περιοχής σας.

Μορφές ψυχαγωγίας

Είναι απλό και εύκολο πράγμα στην εποχή μας η ψυχαγωγία ή μήπως κι αυτή έχει γίνει ένα πρόβλημα; Αν σκεφτούμε με πόση δίψα κυνηγάει ο σύγχρονος άνθρωπος την ψυχαγωγία παρά την ύπαρξη τόσων τεχνικών μέσων που θεωρητικά ικανοποιούν την ανάγκη αυτή, θα πρέπει να μη βιαστούμε να δώσουμε μια πρόχειρη απάντηση. Όλοι οι εργαζόμενοι κατά τις ημέρες της δουλειάς δεν κάνουν τίποτε άλλο από το να περιμένουν σχεδόν εναγώνια την προσεχή αργία. Και η αμφιβολία μένει: τελικά τη χαίρονται πάντοτε την αργία τους; Τα πράγματα δείχνουν ότι δεν μπορούμε σε πολλές περιπτώσεις να απαντήσουμε καταφατικά. Για ένα σημαντικό μέρος ανθρώπων η ψυχαγωγία εκφυλίστηκε απλώς σε μια φυγή από την πραγματικότητα. Η φυγή όμως είναι άρνηση δεν είναι θέση.

Ας δούμε το πρόβλημα και από τη θετική του πλευρά. Προϋπόθεση της αληθινής ψυχαγωγίας είναι η ήρεμη ψυχική κατάσταση του ανθρώπου, που του την εξασφαλίζουν όχι βέβαια τα άφθονα υλικά μέσα παρά η πνευματική και ηθική καλλιέργεια. Μόνο με την προϋπόθεση αυτή αποδίδουν οι διάφορες μορφές της ψυχαγωγίας.

Καιρός όμως να αναφέρουμε τις μορφές αυτές:

1. Το παιχνίδι, που πρέπει να είναι ανάλογο με την ηλικία και την ιδιοσυγκρασία του καθενός. Εδώ υπάγονται και τα διάφορα σπορ είτε ως άθληση είτε ως θέαμα.
2. Το ωραίο στην τέχνη. Μπορεί να πάρει είτε τη μορφή της δημιουργίας είτε τη μορφή της αισθητικής συγκίνησης από ένα ξένο έργο.
3. Το ευχάριστο πάρεργο, ποικίλες δηλαδή ερασιτεχνικές απασχολήσεις, κυρίως χειρωνακτικές. Εδώ ίσως μπορεί να υπαχθούν και το ψάρεμα και το κυνήγι.

4. Το ωραίο στη φύση: περίπατος, εκδρομή, κατασκήνωση.
5. Η αλλαγή περιβάλλοντος: ταξίδια, παραθερισμός.
6. Νέες γνώσεις χρήσιμες ή ευχάριστες: βιβλία, τηλεόραση, ομιλίες.
7. Η απασχόληση με μια ξένη έστω και πλαστή ιστορία: βιβλία, τηλεόραση κινηματογράφος, θέατρο. Και πάνω από όλα ή παράλληλα με όλα η ευχαριστή συντροφιά.

Αν ο καθένας ανάλογα με το χαρακτήρα, την ηλικία και τις δυνατότητες του ξέρει να κάνει σωστή επιλογή στις διάφορες μορφές της ψυχαγωγίας, οπωσδήποτε θα αξιοποιήσει γόνιμα τον ελεύθερο χρόνο του και θα ικανοποιήσει τις βαθύτερες ψυχικές του ανάγκες.
.Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ:

Το παιχνίδι μπορεί να θεωρηθεί μια μορφή ψυχαγωγίας που ταιριάζει σ' όλες τις ηλικίες; Να αναπτύξεις τη θέση σου σε 3-4 παραγράφους.

ΚΕΙΜΕΝΟ 8 Οι υπερβολές στις διασκεδάσεις

Οι Έλληνες έχουν στο αίμα τους τη διασκέδαση και δεν ευχαριστιούνται από την απλή διασκέδαση, ευχαριστιούνται από την υπερβολή της διασκέδασης. Οι τελευταίες στατιστικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ελλάδα, διαπιστώνουν αύξηση των διασκεδάσεων (και των κέντρων διασκέδασης) κατά 44%. Δηλαδή, η Ελλάδα με τον ισχνότερο προϋπολογισμό διαθέτει τα περισσότερα κέντρα διασκέδασης από κάθε άλλη χώρα της Ευρώπης. Πίνουν κρασί (ανέρωτο) όχι για να ευφρανθούν αλλά για να μεθύσουν. Τα γλεντοκόπια τους δεν τελειώνουν χωρίς μεθύσια. Φαίνεται ότι μιμούνται τους προγόνους τους σ' αυτό, οι οποίοι είχαν βέβαια τον «κρατήρα» για την κράση (:ανάμειξη) του οίνου και του νερού (σε «κρασί»), αλλά είχαν και οίνον «άκρατον» (:ανέρωτον), που έπινε όποιος ήθελε να μεθύσει αφού του φώναζαν: «επισκύθισον» δηλαδή εξομοιώσου με τους βάρβαρους Σκύθες, που πίνουν ανέρωτον οίνο και μεθούν. Και αργότερα όταν οι Ρωμαίοι πίνανε μέχρι να μεθύσουν, ονόμαζαν την πράξη αυτή «Graecismus» δηλαδή «σαν τους Έλληνες».

Το γλεντοκόπι των Ελλήνων συνοδεύεται από φαγοπότι μέχρι σκασμού, από σπάσιμο πιάτων και ποτηριών, από υπερβολικό κάπνισμα, από εκκωφαντική μουσική, από χορό (συνήθως τσιφτετέλι αφού οι Έλληνες έχουν μεταβληθεί σε «τσιφτετέλληνες» κατά τον Σαββόπουλο), από βωμολοχίες και ευτράπελη συμπεριφορά. Τα τολμηρά ανέκδοτα και οι παρεξηγήσεις δεν σπανίζουν, όπως δεν σπανίζει και η επίδειξη οικονομικής δύναμης (το «χουβαρδαλίκι») όταν έρθει η ώρα του λογαριασμού. Το «εγώ κερνάω» γίνεται κι αυτό κάποτε αιτία προστριβών, όταν ο άλλος το θεωρήσει υποτιμητικό για την οικονομική του επιφάνεια...

Φυσικά, μετά από τέτοιες υπερβολές στις διασκεδάσεις, οι οδηγοί των αυτοκινήτων, μεθυσμένοι και τραγουδώντας, οδηγούν τον εαυτό τους και τους συνεπιβάτες τους ή στο νοσοκομείο ή στο νεκροταφείο. Ευτυχώς που το Alco- test περιόρισε το κακό. *Ι. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ*

1. Δώσε ένα συνώνυμο και ένα αντίθετο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
ανέρωτο ->	γλεντοκόπι ->	φαγοπότι —>	βωμολοχίες ->
χουβαρδαλίκι —>			